

Zoe Muscan și Iulian Copacea în „Vinovatul” de Ion Băieșu

bateră și-a aflat la Arad justificarea în însuși faptul că teatrul de aici a propus câteva spectacole cu caracter înnoitor; *Moftangii* după Caragiale, *Măsură pentru măsură* de Shakespeare, și *Vinovatul* de Băieșu. Organizată fără mari pretenții, această întîlnire — la care au participat: dramaturgi, actori și regizori ai Teatrului Național „I. L. Caragiale” și ai Teatrului din Arad, secretari literari, critici din Oradea, Timișoara, București, de la ziarele și revistele locale, oameni de litere din localitate — s-a afirmat prin seriozitatea și pertinenta dezbaterilor, prin rodnicia schimbului de păreri și experiențe. O serie de probleme legate de caracterul autentic sau formal al inovației, de relația text-spectacol, de raporturile dintre diferiții factori implicați în procesul sau tendința de înnoire a artelor teatrale, de unele aspecte ale raportului dialectic dintre conținut și formă, de nivelul cultural pe care-l implică inovația, de educația gustului publicului, de contradicțiile existente între inițiativele de pe scenă și cerințele sălii, de contribuția actuală a teatrului nostru în mișcarea teatrală internațională etc., au suscitat discuții și confesiuni de creație, de un interes mai larg chiar decît cel așteptat de organizatori.

Merită a fi subliniată în mod deosebit buna organizare a întregului festival, zelul și priceperea cu care reprezentanții de partid și de stat ai județului Arad au dus la reușită multiplele lor acțiuni.

Valeria Ducea

lui Iozsa Mihaly, exponentul protestului și al bunului simț popular.

Spectacolul Teatrului din Sabău, cu cunoscuta lucrare *Doctor în filozofie* de Branislav Nușici, pus în scenă de Boris Kovac, într-un decor frumos, semnat de Kostin Vladislav Lalicky, relevă virtuțile colectivului de actori. Cu sinceritate, fără îngroșări caricaturale sau alte excese, interpreții au înfățișat, cu laconice dar sugestive mijloace comice, satira incisivă a autorului. Alexander Radovici a acuzat cu savoare comică chipul lui Jivota Tsvioici, prototipul parvenitului ignorant și venal, în ochii căruia totul devine marfă, chiar și titlul de „doctor în filozofie” pe care îl cumpără pentru neisprăvitul, tombelul și naivul său fiu Milorad, interpretat cu haz discret, cu multă siguranță, de actorul Ivan Andrejevic. Chipuri ce se rețin, pline de culoare și pitoresc, din parazitara lume burgheză a piesei au mai realizat și Petar Pusic (Unchiul Blagoe), Zaga Isakovic (D-na Spasoevici), Branka Crnomarkovic (D-na Protici), Vera Zebic (D-na Draga).

Un deosebit succes a înregistrat în cadrul festivalului arădean dialogul pe teme teoretice, privind domeniul inovației în teatru. Așa cum s-a apreciat de către unii participanți, dez-

Teatrul de Stat din Galați

„UN OM = UN OM”

de
Bertolt Brecht

Dacă mai era nevoie de un argument în plus, pentru a demonstra că atunci cînd avem de a face cu un text de substanță și incontestabilă valoare literară, cu un regizor de un profesionalism autentic, și în posesia unei viziuni coerente, rezultatul este neîndoios pozitiv, iar succesul asigurat — în acest caz *Un om = un om* pe scena Teatrului din Galați, ni-l oferă din plin. Acest Brecht de început, cunoscut nouă din montarea Teatrului de comedie devine pe mo-

desta scenă gălăteană o demonstrație puter-
nică, prin forța de șoc a tezei și simplitatea
sugestivă a reprezentăției. Aparent, unele date
dezavantajează inițial montarea: de pildă
scenografia (Ion Popescu-Udriște) „dans le
vent” — prin utilizarea pe faimoasa scenă
goală a unor practicabile și cuburi de lemn
felurite dispuse după necesitățile acțiunii — nu
captivează prin ineditul soluțiilor. În ciuda
valorii ei funcționale: după cum, dezamă-
gește în primele momente apariția actorilor
„la vedere”, scandînd în prolog morala și
pregătindu-se în costume de repetiție să intre
în rol. Sînt elemente folosite cîndva și de
Brecht (*Oedipul* lui Sofocle) care ne amine-
tesc totuși de alte montări celebre pe sce-
nele noastre. Din fericire însă, aceste prime
impresii de mimetism sau contagiune sce-
nică dispar pe măsură ce înaintăm în spec-
tacol. Fiindcă dincolo de stîngăcii sau stri-
dențe de neprofesionalism interpretativ, re-
gizorarea Ariana Kunner Stoica a dat para-
bolei brechtienne strălucire și substanță. *Un
om = un om* este un spectacol croit pe
dimensiuni bărbătești, severe, desfășurat în
tonul unei meditații grave și triste, cu un
tragism subtil, filtrat dincolo de aparențele
hazlii, burlești, conținut în primul strat al
faptelor. Și mai importantă mi se pare starea
de exasperare imprimată întregii montări,
exasperare implicită a autorului și a pro-
tagonistilor în fața evenimentelor drama-
tice. Exasperarea ținește din logica strînsă
a expunerii al cărei punct scenic culmi-
nant îl constituie „demonstrarea” definitivă
a pescarului Galy Gay, și „montarea lui”
în soldatul prototip Geriah Jip. Sarcas-
mul și durerea plină de furie ce iz-
bucnesc în songurile admirabil „expose” de
Olga Dumitrescu (văduva Begbick), și care
mi-au amintit de maniera în care Pia Co-
lombo interpreta partitura din *Mahagonny* la
TNP; interpreta vivandierei din spectacolul
gălătean preia, cu spontaneitate și inteli-
gență scenică, punctul de vedere critic al
autorului, devenind astfel și rezoneurul tu-
turor întîmplărilor. Bătăi în tobă marchează
simplu, marile întrebări lansate de Brecht,
ca și concluziile lui sceptic-amare, privitoare
la individ și colectivitatea gregară, la alie-
nare, la eficiența metodelor de spălare a cre-
ierului, la forța opresivă, aptă de a modifica
fundamental individul, implantându-l în masa
nediferențiată... Frazе leit-motiv revin contra-
punctic, relevînd, în această teoremă drama-
tică, cel puțin trei momente de vibrantă de-
monstrație și forță de impresionare: momen-
tul *compromiterii* lui Galy Gay, scenă care
depășește țesătura faptelor, încercîndu-se cu
o maximă forță de generalizare; scena „in-
mormîntării” pescarului, și a formării noului
soldat cu o identitate tip; scena beției lui
Galy Gay pe cale de a se transforma în
mitraliorul anonim este jucată cu o superbă
dezinvoltură. O beție tristă și murdară, jal-
nică, pe lăzile de campanie improvizate și
care exprimă mizeria unei umanități necăjite,
umilte, ticăloșite prin forța unor împreju-

*Olga Dumitrescu (Văduva Begbick) și
G. V. Gheorghe (Galy Gay)*

rări vitrege, potrivnice omului. Interpretul
lui Galy Gay constituie o altă surpriză a
montării gălătene. Gheorghe V. Gheorghe
joacă într-o manieră chapliniană o bufonadă
tristă, cu mișcări de marionetă uzată, marcînd,
cu subtilitate, transformările, impercep-
tibilele mutații sufletești care duc la explozia
din final. Dacă rolul savuros al sergentului
Fairchild a fost minimalizat, prin jocul cris-
pat și monocord al lui Sorin Lupa, din punct
de vedere regizoral personajul a fost dotat
cu un moment de mare relief teatral: coș-
marul beției erotice este jucat cu precizie
de ceilalți interpreți, care înconjoară pe ser-
gent într-un balet tăcut și grotesc, cu gesturi
vătuite, halucinante.

În trioul mitraliorilor, un desen sigur al
rolului îl execută Marcel Hirjoghe (Uria),
secondat în primul rînd de Ion Lemnaru
(Jesse Mahoney), corect în rol, în ciuda unor
tonuri afectate, și Radu Gh. Jipa (Polly
Beker).

M. I.